

روستای دله مرز کردستان

دله مرز، روستایی از توابع بخش مرکزی شهرستان سروآباد در استان کردستان ایران است. این روستا در دهستان ژریژه قرار گرفته و ۶۳۶ نفر جمعیت دارد. مردم روستای دلمرز به زبان هورامی سخن می گویند و مسلمان و پیرو مذهب تسنن هستند. مردم روستا در اعیاد ملی و مذهبی از جمله عید فطر، عید قربان و میلاد پیامبر اکرم (ص) با برگزاری جشن به شادمانی می پردازند و عید نوروز باستانی را نیز جشن می گیرند. موسیقی کردی که از غنا و شور خاصی برخوردار است در انواع آهنگهای شاد و یا غمگین در مراسم مختلف نواخته می شود. سیاه چمانه آهنگی غمگین که معمولاً در فراق یار و همچنین مراسم سوگواری نواخته می شود. چه پله و گه ریان از دیگر آوازها و آهنگهای رایج در روستا است.

روستای دلمرز در یک محدوده کوهستانی، استقرار یافته و بافتی متراکم و به هم فشرده دارد؛ استقرار روستا در شیب ملایم موجب پلکانی شدن بخشی از خانه ها شده است. شکل خانه ها و فضاهای درونی آن، بر اساس نوع فعالیت و میزان درآمد اقتصادی مردم شکل گرفته است. مصالح اصلی به کار رفته

این روستایی از روستاهای قدیمی استان کردستان است. وجه تسمیه آن به نظر می رسد دالان مرز باشد چرا که در گذشته محل عبور کاروانها بوده است

در ساخت خانه ها، سنگ، چوب و گل است که دیوارها غالباً سنگی است البته در ساخت خانه های جدید، از مصالح تیر آهن، سیمان، گچ و مانند آنها استفاده می شود.

فاصله روستا تا سروآباد ۶۵ کیلومتر است و در محدوده ای کوهستانی استقرار یافته که ارتفاع آن از سطح دریا ۹۰۰ متر است. این روستا، با اقلیمی

تابستان های مطبوع و خنک، موجب شده تا این منطقه مکان مناسبی برای گردشگری و تفریحی به شمار آید. چشمه آب روستا با قدمت چند هزار ساله دارای آب گوآرایی است که آب معدنی روستا نیز از آن تامین شده و بدون املاح می باشد. قله مرتفع و زیبای کوه هامانه با بیش از ۳ هزار متر ارتفاع از جمله قلل رفیع استان به حساب می آید. در خصوص وجه تسمیه این روستا نیز حکایات مختلفی وجود دارد از جمله این که در کتاب تاریخ اردکان تالیف آقای علی سپهری اردکانی آمده که این منطقه تفرجگاه و بیشه گاهی بوده به نام "هامون" که بهرام گور برای شکار به این بیشه می آمده است. در اصطلاح محلی نیز به این روستا هومین گفته می شود.

از رسوم جالب مردم هامانه نیز می توان به اعتقاد روستاییان به وقف اشاره کرد که در امور مختلف از جمله اطاری، روشنایی مکان های تاریخی و یا تعمیرات لازم این امر را انجام می دهند و از دیگر مثال های رسم وقف در میان مردم این روستا می توان به برنج غدیری اشاره کرد. در ایام قدیم که خیلی از مردم بدلیل فقر و محرومیت و همچنین مسافت طولانی بین روستاها نمی توانستند برنج تهیه کنند، یکی از روستاییان برای ۱۲ ساعت آب و زمین کشاورزی هامانه را برای برنج غدیری وقف کرد که در روز عید غدیر پخته شده و بین مردم توزیع شود. در هامانه این روز به روز پلوخوری معروف است و هنوز هم این رسم جالب ادامه دارد.

هامانه
بیشه گاه
بهرام
گور

هامانه روستایی واقع در بخش خرانق در شهرستان اردکان استان یزد است. این روستا در ۸۰ کیلومتری شهر یزد و ۶۰ کیلومتری اردکان قرار دارد و دارای بیش از ۲۰۰ نفر جمعیت ساکن دائم است که در ۵۶ خانوار زندگی می کنند و در ایام تعطیل بیش از ۳۰۰ نفر دیگر نیز به جمعیت روستا اضافه می شوند. ارتفاع آن از سطح دریا ۲۱۵۰ متر است و به لحاظ موقعیت خوب جغرافیایی و آب و هوایی منطقه بیلاقی بوده و به همین جهت شغل کشاورزی و دامداری در این منطقه از رونق خوبی برخوردار است.

قدمت تاریخی این روستا بیش از ۸۰۰ سال بوده و بناهای قدیمی متعددی در آن به چشم می خوردند از جمله مسجد جامع روستا که قدمت آن بالای ۳۰۰ سال است و چندی پیش کاملاً بازسازی شد. حسینیه روستا نیز که در کنار مسجد قرار دارد از بناهای قدیمی روستاست و کتب موجود در مسجد نیز تاریخ شان به ۳۰۰ سال قبل بر می گردد. اما قدیمی ترین بنای روستا، مزار سلطان پیرغیب است که در گلزار شهدا واقع شده و قدمت آن بر اساس کاشی نبشت های موجود به بیش از ۸۰۰ سال می رسد. خانه های معروف به چهار صغه، برج قدیم روستا، کلات یا قلعه خانه هایی که با سنگ روی بلندی روستا ساخته شده، تنوره آسیاب آبی، وسایل قدیمی کشاورزی، دستگاه پنبه زنی قدیمی، آسیاب های دستی، کوزه ها و ساختمان های سنگی قدیمی از دیگر بناهای تاریخی روستا هستند که هر کدام ویژگی ها و معماری جالب خود را دارند. جاذبه های طبیعی هامانه هم دست کمی از بناهای تاریخی اش ندارد.

